

ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ

Η ΑΘΗΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΕΤΣΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Με τίτλο «Μια αναπάντεχη επίσκεψη: Η Αθηνά από το Arezzo επισκέπτεται την Αθήνα», διοργανώθηκε στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης μια ξεχωριστή έκθεση που φιλοξενεί ένα αριστουργηματικό μπρούντζινο άγαλμα της θεάς Αθηνάς, χρονολογούμενο πιθανότατα στις αρχές των ελληνοιστικών χρόνων. Το άγαλμα εντοπίστηκε τυχαία κατά τη διάρκεια μιας εκσκαφής στην ιταλική πόλη Αρέτσο μερικούς αιώνες πριν, και πέρασε διαδοχικά από την «ιδιοκτησία» δύο, τουλάχιστον, ιταλών ευγενών προτού καταλήξει στο Μουσείο της Φλωρεντίας όπου εκτίθεται μόνιμα. Σώζεται σχεδόν ακέραιο, περίπου σε φυσικό μέγεθος και παριστάνει την Αθηνά με περικεφαλαία και χιτώνα. Ιδιαίτερο τεχνολογικό ενδιαφέρον έχουν οι επεμβάσεις που έχουν γίνει σε διαδοχικές απόπειρες αποκατάστασης και συντήρησής του στους αιώνες που ακολούθησαν την ανακάλυψή του. Το άγαλμα είχε καλυφθεί σε μεγάλο βαθμό από τενορίτη, ένα σκοτεινό γκρι έως μαύρο οξειδίο του χαλκού. Οι στερεωτικές εργασίες με ακατάλληλα υλικά και μέσα των περασμένων εποχών ήσαν άστοχες και βλαπτικές για το εύρημα, τόσο για την αποκατάστασή του όσο και για την αισθητική του. Η οριστική λύση δόθηκε από ειδικούς συντηρητές, αρχαιολόγους και αναλυτές το 2000, με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Τα μέρη του αγάλματος αποσυναρμολογήθηκαν, αναλύθηκαν τόσο στο εσωτερικό όσο και στην εξωτερική επιφάνειά του, καθαρίστηκαν με ακτίνες λέιζερ και επανασυναρμολογήθηκαν με σωστό τρόπο αναδεικνύοντας τη μοναδική καλλιτεχνική αξία του, που

είχε χαθεί από τις προηγούμενες επεμβάσεις. Στην έκθεση παρουσιάζονται τόσο το πρωτότυπο άγαλμα όσο και η ανεπιτυχής αναπαράστασή του που είχε γίνει τον 18ο αιώνα. Μια πρώτη επίδειξη του ευρήματος συνοδευόμενη από την ανάλογη τεχνολογική συζήτηση έγινε στις 18 Νοεμβρίου μεταξύ της καθηγήτριας L. LoSciavo και ελλήνων ειδικών. Η έκθεση εγκαινιάστηκε στις 22 Νοεμβρίου από τον πρόεδρο της Ιταλίας στην Ελλάδα Francesco Paolo Trupiano. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 30 Ιανουαρίου 2011. Πληροφορίες: Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Μέγαρο Σταθάτου, Βασ. Σοφίας και Ηροδότου 1, Αθήνα, τηλ. 210 7228321.

ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Με ευνοϊκές προοπτικές, δυναμισμό και υψηλού επιπέδου άρθρα, εμφανίστηκαν στην αρχαιολογική βιβλιογραφία δύο νέα, ελληνικά επιστημονικά περιοδικά, που έχουν κάνει ήδη τα πρώτα εκδοτικά τους βήματα.

Ανάσκαμμα, με υπότιτλο «Ανασκαφικό περιοδικό». Επικεφαλής αυτής της έκδοσης είναι ο ομότιμος καθηγητής Προϊστορικής Αρχαιολογίας του ΑΠΘ Γιώργος Χουρμουζιάδης, με συντονίστρια τη δρ Μαρίνα Σωφρονίδου. Οι εκδότες του περιοδικού έχουν ενστερνιστεί απόλυτα τις σύγχρονες απόψεις ότι ο κυρίαρχος ρόλος του ανασκαφέα-αρχαιολόγου ενδυναμώνεται και καταξιώνεται όταν η ανασκαφική θέση γίνεται χώρος διεπιστημονικής προσέγγισης με τη συμμετοχή ειδικών από ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων. Έτσι, στο περιοδικό τους, ξεκινώντας με αφετηρία την ανασκαφή του νεολιθικού οικισμού Δισπηλιού Καστοριάς, φιλοξενούν σημαντικές εργασίες που αναφέρονται στις

νέες τάσεις της συντήρησης, στη δορυφορική αρχαιολογία, στη γεωμορφολογία, στην παλυνολογία, στις φυσικοχημικές τεχνικές ανάλυσης και χρονολόγησης και σε πολλά άλλα θέματα. Το κάθε τεύχος του περιοδικού εκτείνεται σε 150 περίπου σελίδες και έχει πλούσια εικονογράφηση με πολλές έγχρωμες φωτογραφίες, σχέδια και διαγράμματα. Πληροφορίες στον ιστοχώρο <http://anaskamma.wordpress.com> ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση anaskamma@gmail.com.

Αράχνη, με υπότιτλο «Περιοδική έκδοση για την ιστορία της ένδυσης και του υφάσματος στο Αιγαίο και την ανατολική Μεσόγειο». Την επιστημονική επιμέλεια του περιοδικού έχει η Ίρις Τζαχίλη, Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Στο εισαγωγικό άρθρο του τρίτου τεύχους, που κυκλοφόρησε πριν από μερικούς μήνες, αναφέρεται πως το περιοδικό *Αράχνη* αλλάζει. Γίνεται μεγαλύτερο σε σχήμα και ύλη, με διευρυμένη συντακτική επιτροπή, περισσότερους συνεργάτες και ευρύτερο περιεχόμενο. Θα περιέχει δημοσιεύσεις ευρημάτων σχετικά με το ύφασμα και την ύφανση, μελέτες για τις τεχνικές, άρθρα για την παραγωγή, την οικονομία και τις συμβολικές μορφές της ύφανσης. Επίσης, ειδήσεις, σχόλια, βιβλιοκρισίες και βιβλιοπαρουσιάσεις. Στα σημαντικά άρθρα που περιλαμβάνει το τεύχος 3, γίνεται εκτεταμένη αξιοποίηση τεχνικών και προσεγγίσεων από τις θετικές επιστήμες, όπως η πολωτική οπτική μικροσκοπία, η σαρωτική ηλεκτρονική μικροσκοπία, η φασματοσκοπία Raman, η στατιστική και άλλες, κι έτσι γίνεται εφικτή η απόκτηση νέων πληροφοριών για ζητήματα χαρακτηρισμού, ορυκτοποίησης, πρώτων υλών και τεχνολογίας,

από διάφορες περιοχές του χερσαίου και νησιωτικού ελληνικού χώρου. Η έκδοση χρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα Dress ID. Πληροφορίες από την επιστημονική υπεύθυνη του περιοδικού: Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 74100 Ρέθυμνο Κρήτη, τηλ. 28310 77337, fax: 28310 77338.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ: ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

ΔΙΑΔΕΞΕΩΝ

Σημαντική παράδοση προσφοράς επιστημονικών γνώσεων και εκπαίδευσης έχει δημιουργήσει, επί δεκαετίες, η Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία (ΕΣΕ) με την ετήσια διοργάνωση του Σεμιναρίου Σπηλαιολογίας. Για τη φετινή χειμερινή περίοδο, η Εταιρεία αποφάσισε την επιπρόσθετη πραγματοποίηση ενός νέου κύκλου επιμορφωτικών διαλέξεων που θα απευθύνονται σε σπηλαιολόγους και άλλους ενδιαφερόμενους όλων των ηλικιών. Στο πρόγραμμα των διαλέξεων έχουν ενταχθεί ζητήματα αρχαιοτήτων σε σπήλαια, απόλυτων χρονολογήσεων και αναλύσεων, παλαιοντολογικών και ανθρωπολογικών ευρημάτων σε σπήλαια, παλαιοπεριβάλλοντος, σπηλαιουρχείων, μεθοδολογίας αναγνωρίσεων-εξερευνήσεων σε σπηλαιοπεριβάλλοντα, προβολές σχετικών ταινιών κ.ά. Οι διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν στην έδρα της ΕΣΕ, οδός Σίνα 32, Αθήνα. Πληροφορίες: <http://www.esse.edu.gr/>, ή στο τηλέφωνο 210 3617824.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ

ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑ

Η Γαλλική Ένωση Διεπιστημονικών Μελετών Αρχαιολογίας (Groupe des Méthodes Pluridisciplinaires Contribuant à l'Archéologie, GMPCA) προκηρύσσει διεθνή διαγωνισμό για τη βράβευση δύο διδακτορικών διατριβών με πρωτότυπη έρευνα σε θέματα Αρχαιομετρίας (αναλύσεις και διεπιστημονικές μελέτες ανόργανων και οργανικών αρχαιολογικών υλικών, χρονολογήσεις, μελέτες

προέλευσης, παλαιοπεριβάλλον κ.ά.). Τα χρηματικά έπαθλα θα είναι 1.000 ευρώ για το κάθε βραβείο και ο διαγωνισμός γίνεται με την ευκαιρία της διοργάνωσης του Συνεδρίου «Archéometrie 2011», που θα πραγματοποιηθεί από 11 έως 15 Απριλίου στη Λιέγη (Βέλγιο) από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αρχαιομετρίας. Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι μέχρι 40 ετών, να μην κατέχουν πανεπιστημιακή θέση και να μην έχουν μόνιμη εργασία. Επίσης, πρέπει να έχουν υποστηρίξει τη διατριβή τους μεταξύ 1.1.2009 και 31.12.2010, σε πανεπιστήμιο οποιασδήποτε χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την προϋπόθεση ότι η διατριβή θα είναι γραμμένη στην αγγλική ή στη γαλλική γλώσσα. Πληροφορίες και λεπτομέρειες συμμετοχής στην ιστοσελίδα 2011 GMPCA prize announcement. Προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων έως 8.1.2011.

ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η «Πρωτοβουλία για την Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» είναι μια σχετικά νέα δραστηριότητα που υποστηρίζεται από το Ίδρυμα Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου και έχει μέχρι τώρα διοργανώσει μια σειρά σημαντικών διαλέξεων. Πρόσφατα, έδωσε διάλεξη ο Καθηγητής Προϊστορικής Αρχαιολογίας του ΑΠΘ Γ. Χουρμούζιάδης με θέμα «Τοπικές Κοινωνίες και Αρχαιολογική Έρευνα» (3.12.2010) στο Αμφιθέατρο του Μουσείου Μπενάκη (Πειραιώς 138). Υπεύθυνη διοργάνωσης αυτών των ανοικτών για το κοινό διαλέξεων είναι η Νότα Πάντζου. Οι ενδιαφερόμενοι για το πρόγραμμα των επόμενων διαλέξεων μπορούν να επικοινωνήσουν στο τηλέφωνο 210 5565605 ή στο e-mail: pantzou@inherit.org.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

• «Διεθνές Συνέδριο Γεωμορφολογίας». Οι Σύλλογοι Γεωμορφολόγων Ελλάδας, Ρουμανίας, Ιταλίας, Βελγίου και Γαλλίας διοργανώνουν το 15ο Συνέδριό τους με τίτλο «Fluvial and Coastal Systems

in Tectonic Active Areas». Το Συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από 1 έως 4 Ιουνίου 2011. Επίσημες γλώσσες θα είναι η αγγλική και η γαλλική, ενώ το κόστος εγγραφής ανέρχεται στα 150 ευρώ. Η προθεσμία υποβολής εργασιών και περιλήψεων έχει οριστεί στις 15.3.2011. Πληροφορίες-εγγραφές: www.geomorphology2011.geol.uoa.gr.

• «IMA 2011 – Instrumental Methods of Analysis. Modern Trends and Applications». Το Συνέδριο διοργανώνεται από το Μεσογειακό Γεωπονικό Ινστιτούτο Χανίων και το Εργαστήριο Αναλυτικής και Περιβαλλοντικής Χημείας του Πολυτεχνείου Κρήτης και θα πραγματοποιηθεί από 18 έως 22 Σεπτεμβρίου 2011 στα Χανιά. Στα θεματικά αντικείμενα που θα εξετασθούν περιλαμβάνονται και ζητήματα Αρχαιομετρίας. Η προθεσμία υποβολής εργασιών και περιλήψεων λήγει στις 3.7.2011 και το κόστος εγγραφής είναι 380 ευρώ. Πληροφορίες-εγγραφές: www.maich.gr/ima2011/index.html.

• «History, Technology and Conservation of Ancient Metals, Glasses and Enamels». Με τον τίτλο αυτό το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο διοργανώνουν διεθνές symposium που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα από 16 έως 19 Νοεμβρίου 2011 και θα εστιάζει σε αρχαιολογικό υλικό του ελληνικού χώρου και των γειτονικών περιοχών. Μια ειδική θεματική συνεδρία με τίτλο «Hyalos-Vitrum-Glass: Ten years later» θα γίνει με τη συμπλήρωση 10 χρόνων από την πραγματοποίηση του ομότιτλου symposium στη Ρόδο το 2001. Η επιστημονική επιτροπή του Συμποσίου έχει στελεχωθεί με κορυφαίους ειδικούς, Έλληνες και ξένους, στα αρχαία μέταλλα, το γυαλί και το σμάλτο. Το κόστος εγγραφής έχει οριστεί στα 180 ευρώ και οι συμμετοχές ή περιλήψεις (στην αγγλική) πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 20 Ιουνίου 2011. Επικοινωνία-εγγραφές: Δρ Ε. Φιλιππάκη, Εργαστήριο Πλάσματος, Ινστιτούτο Επιστήμης Υλικών, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», 15310, Αγ. Παρασκευή Αττικής, τηλ. 210 6503801, e-mail: flfip@ims.demokritos.gr.